

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра практичного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
практичного мовознавства

Н. А. Цимбал

“ 24 ” серпня 20 19 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФП1.2.01 УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: доктор педагогічних наук, професор Кучеренко І. А.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичного мовознавства

Протокол № 1 від 27 серпня 2019 року

Завідувач кафедри практичного мовознавства

(підпис)

(Цимбал Н. А.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол № 1 від 30 серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

(підпис)

(Ящук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання <u>реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90/90 год.		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної та індивідуальної роботи магістранта – 2	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		8 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	8 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		42 год.	68 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	10 год.
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 42/58

для заочної форми навчання –

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» є систематизація знань з української літературної мови загалом і професійного спілкування зокрема; формування вміння написання, складання та перекладу професійних текстів; оволодіння нормами сучасної української орфоєпії, орфографії, лексики, граматики, стилістики і правилами мовного етикету у межах професійного спілкування на рівні знань і вмінь.

Завдання дисципліни: формування професійної комунікативної компетентності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

ФК 5. Професійно-комунікативна компетентність. Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами(або дітьми раннього і дошкільного віку), батьками, колегами. **ПРН 13.** Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач.

Очікувані результати навчання:

ПРН 14. Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи(або дітьми раннього і дошкільного віку) на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.

ПРН 15. Використовувати сучасні засоби комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього педагога.

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Норми сучасної української літературної мови

Тема 1. Роль мови у житті суспільства. Мовні норми. Орфоепічні та акцентуаційні норми українського професійного мовлення

1. Роль мови і мовлення в соціумі і в професійному спілкуванні педагога.
2. Основні функції мови.
3. Мова і мовлення у професійному мовленні.
4. Походження і функціонування української мови.
5. Сучасна українська літературна мова. Професійна мова.
6. Українська мова серед інших мов світу.
7. Мовна норма та її суспільне значення. Види мовних норм.
8. Орфоепічні норми. Особливості вимови звуків української мови.
9. Засоби милозвучності української мови.
10. Акцентуаційні норми у професійному спілкуванні. Характеристика наголосу.
11. Складні випадки наголошення слів.

Тема 2. Лексичні норми. Професійна лексика і термінологія вчителя

1. Лексика та особливості її функціонування у професійному мовленні.
2. Лексичне значення слова. Слова однозначні і багатозначні. Пряме і переносне значення слова.
3. Синоніми як засоби точного і доречного вживання слів у професійному, науковому, діловому мовленні.
4. Омоніми, уникнення помилок щодо їх використання в професійному мовленні.
5. Пароніми: труднощі вживання паронімів у професійному спілкуванні.
5. Особливості вживання антонімів у професійному спілкуванні.
7. Терміни у системі професійного мовлення, їх ознаки.
8. Загальнонаукова, міжгалузєва і вузькоспеціальна термінологія.
9. Професійна термінологія: філологічна, лінгво-методична, педагогічна, психологічна, лінгвопсихологічна.
10. Фразеологія. Професійна фразеологія.
11. Українська лексикографія. Основні типи словників.

Тема 3. Словотвірні норми у професійному спілкуванні

1. Словотвірні норми.
2. Поняття твірного слова, твірної основи і форманта.
3. Основні способи творення слів в українській мові.
4. Творення присвійних прикметників, використання їх у професійному мовленні.

5. Творення прикметникових форм від географічних назв, їх функціонування у професійному спілкуванні.

Тема 4. Морфологічні норми у професійному мовленні

1. Морфологічні норми. Основні морфологічні категорії.
2. Категорія числа і роду іменників, особливості їх вживання у професійному мовленні.
3. Складні випадки відмінювання іменників.
4. Категорія ступенів порівняння.
5. Числівник у професійному мовленні. Розряди числівників за значенням.
6. Словозміна числівника, використання у професійному спілкуванні.
7. Синтаксичні зв'язки числівника з іменником.
8. Правила фіксації числівників у ділових документах.
9. Нормативні аспекти дієслова: творення та вживання особових, часових форм у фаховому мовленні.
10. Творення і використання дієприкметників та дієприслівників.

Тема 6. Орфографічні норми у професійно-педагогічному мовленні

1. Орфографія, основні орфографічні поняття.
2. Правопис слів іншомовного походження, вживання у професійній діяльності вчителя.
3. Принципи передачі власних назв слов'янського походження, особливості їх використання у фаховому мовленні.
4. Особливості передачі російських літер українською мовою.
5. Правопис і вживання у професійному спілкуванні складних слів.
6. Правопис частки НЕ з різними частинами мови.

Тема 7. Синтаксичні норми у фаховій мові

1. Синтаксис професійного мовлення. Синтаксичні норми. Синтаксис словосполучень, їх класифікація.
2. Складні випадки керування. Труднощі у вживанні прийменникових конструкцій у професійному мовленні.
3. Переклад прийменникових конструкцій російської мови українською.
4. Синтаксис речень, їх класифікація та особливості вживання у професійному мовленні.
5. Порядок слів у реченні.
6. Особливості координації присудка з підметом.
7. Вимоги до побудови та використання однорідних членів речення.

Тема 8. Пунктуаційні норми у професійному спілкуванні

1. Пунктуаційні норми. Поняття про пунктуацію. Пунктуація у фаховому мовленні вчителя.

2. Значення, функції і типи розділових знаків.
3. Розділові знаки у простому ускладненому реченні.
4. Розділові знаки у складному реченні.

Змістовий модуль II. Українська мова в аспекті стилістики і професійного спілкування

Тема 9. Стилiстика сучасної української лiтературної мови.

1. Стилiстика як лiнгвiстична наука. Функцiювання стилiстики у професiйнiй дiяльностi вчителя.
2. Основнi стилi сучасної української мови.
3. Типи мовлення, особливостi їх використання у професiйному спілкуваннi.
4. Нейтральнi і стилiстично забарвленi мовнi засоби.
5. Стилiстичнi ресурси сучасної української лiтературної мови.
6. Поняття тексту. Визначальнi риси тексту. Особливостi тексту у фаховiй мовi вчителя.

Тема 10. Науковий стиль мовлення у професiйному спілкуваннi

1. Науковий стиль мовлення: загальна характеристика й особливостi функцiювання у професiйнiй дiяльностi вчителя.
2. Характернi ознаки наукового стилю: абстрагованiсть, логiчнiсть, точнiсть, яснiсть, об'єктивнiсть.
3. Мовнi засоби наукового стилю: професiйний аспект використання.
4. Основнi жанри наукового стилю, особливостi їх використання у професiйному спілкуваннi.
5. Правила оформлення наукових робiт.

Тема 11. Офiцiйно-дiловий стиль

1. Офiцiйно-дiловий стиль мовлення: загальна характеристика.
2. Поняття про документ. Класифiкацiя документiв.
3. Вимоги до оформлення дiлових паперiв.
4. Текст як основний реквiзит документа.
5. Формуляр документа. Реквiзити.

Тема 12. Офiцiйно-дiловий стиль

1. Документи щодо особового складу: заява, характеристика, резюме, автобiографiя, наказ, особовий листок з вiддiлу кадрiв.
2. Довiдково-iнформацiйнi документи: довiдка, доповiдна записка, пояснювальна записка, звiт, протокол, витяг з протоколу.

Тема 13. Офiцiйно-дiловий стиль

1. Облiково-фiнансовi документи: акт, доручення, розписка.
2. Господарсько-договiрнi документи: договiр, контракт, трудова угода.

Тема 14. Культура усного мовлення як інструмент професійної діяльності

1. Вимоги до усного ділового спілкування вчителя.
2. Монолог. Типи монологічного професійного мовлення.
3. Публічна промова. Жанри публічних виступів вчителя.
4. Діалог, полілог як види професійної комунікації.
5. Ділова бесіда. Культура ведення ділових зустрічей.
6. Телефонна розмова як різновид професійного діалогічного мовлення.
7. Невербальні засоби фахового спілкування.
8. Мовленнєвий етикет як складник професійного спілкування.

Тема 15. Підсумкова контрольна робота

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.Мовні норми												
Тема 1. Роль мови у житті суспільства. Мовні норми. Орфоепічні й акцентуаційні норми українського професійного мовлення	6	2	2	–	–	2	7	2				5
Тема 2.Лексичні норми. Професійна лексика і термінологія вчителя	7	1	4	–	–	2	6		2			4
Тема 3. Словотвірні норми у професійному спілкуванні	5	1	2	–	–	2	5					5
Тема 4-5. Морфологічні норми у професійному мовленні	6	2	2	–	–	2	4					4
Тема 6. Орфографічні норми у професійно-педагогічному мовленні	4	–	2	–	–	2	4					4
Тема 7. Синтаксичні норми у фаховій мові	6	–	2	–	–	4	6		2			4
Тема 8. Пунктуаційні норми у професійному спілкуванні	6	–	2	–	–	4	4					4
Разом за змістовим модулем 1	40	6	16	–	–	18	36	2	4			30
Змістовий модуль 2.Українська мова в аспекті стилістики												
Тема 9. Стилїстика сучасної української літературної мови.	7	1	2	–	–	4	7					7
Тема 10. Науковий стиль мовлення у професійному спілкуванні	7	1	2	–	–	4	10	2				8
Тема 11-13. Офіційно-діловий стиль	10	–	6	–	–	4	10		2			8
Тема 14. Культура усного мовлення як інструмент професійної діяльності	8	–	2	–	–	6	9		2			7
Тема 15. Підсумкова контрольна робота	8	–	2	–	–	6	8					8
Разом за змістовим модулем 2	40	2	14	–	–	24	44	2	4			38
Усього годин	80	2	30	–	–	42	80	4	8			68
Модуль 2												
ІНДЗ	–	–	–	–	10	–	10				10	
Усього годин	90	8	30	–	10	42	90	4	8		10	68

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Роль мови у житті суспільства. Мовні норми. Орфоепічні та акцентуаційні норми українського професійного мовлення	2	
2.	Лексичні норми. Професійна лексика і термінологія	4	2
3.	Словотвірні норми у професійному спілкуванні	2	
4–5.	Морфологічні норми у професійному мовленні	2	
6.	Орфографічні норми у професійно-педагогічному мовленні	2	
7.	Синтаксичні норми у фаховій мові	2	2
8.	Пунктуаційні норми у професійному спілкуванні	2	
9.	Стилістика сучасної української літературної мови.	2	
10.	Науковий стиль мовлення у професійному спілкуванні	2	
11–13.	Офіційно-діловий стиль	6	2
14.	Культура усного мовлення як інструмент професійної діяльності	2	2
15.	Підсумкова контрольна робота	2	
Всього		30	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Роль мови у житті суспільства. Мовні норми. Орфоепічні та акцентуаційні норми українського професійного мовлення	2	5
2	Лексичні норми. Професійна лексика і термінологія	4	5
3	Словотвірні норми у професійному спілкуванні	4	6
4	Морфологічні норми у професійному мовленні	4	5
5	Морфологічні норми у професійному мовленні	4	6
6	Орфографічні норми у професійно-педагогічному мовленні	4	5
7	Синтаксичні норми у фаховій мові	4	5
8	Пунктуаційні норми у професійному спілкуванні	4	6
9	Стилістика сучасної української літературної мови	6	5
10	Науковий стиль мовлення у професійному спілкуванні	6	5
11	Офіційно-діловий стиль	10	5
12	Культура усного мовлення як інструмент професійної діяльності	4	5
13	Підсумкова контрольна робота	2	5
Разом		58	68

8. Індивідуальні завдання

Обов'язкова завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка передбачає підготовку і захист реферату на певну тему.

1. Основні функції мови.
2. Національно-психологічні особливості та традиції ділової комунікації
3. Культура і тактика ведення ділових переговорів
4. Стандартні вислови як явище писемного ділового мовлення
5. Типологія логічних помилок та способи їх уникнення в діловій мові
6. Сучасні етикетні формули звертання
7. Національно-мовні особливості слів-звертань у європейських народів
8. Мислителі давнього світу про мистецтво усного публічного мовлення
9. Мистецтво говорити
10. Слова – теж вчинки
11. Невербальні засоби ділової комунікації
12. Вживання «по батькові: традиції та сучасний етикет взаємин
13. Інтонаційні засоби увиразнення усного мовлення
14. Наукові версії вчення про походження української мови
15. Студентський сленг – це крок вперед у розвитку мови?
16. Мовний етикет бесід, нарад, переговорів
17. Мовна культура авторів службових листів
18. Національні традиції та ділові стосунки
19. Власне українські та інтернаціональні терміни у лінгвістиці / педагогіці / лінгводидактиці.
20. Комунікативна компетенція – умова успіху особистості
21. Становлення і розвиток наукового стилю мовлення
22. Становлення і розвиток офіційно-ділового стилю мовлення
23. Історія публічної мови
24. Підготовка промови
25. Структура професійної публічної промови
26. Оратор і аудиторія
27. Виголошення публічної промови
28. Суперечка як основа професійної дискусивно-полемічної мови.
29. Етика професійного дискусивно-полемічного спілкування
30. Українська мова: історія та сучасність.

9. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), практичні (виконання вправ), репродуктивний метод,

частково-пошуковий метод, самостійна робота студентів, інтерактивні методи навчання,

аудиторні практикуми, спостереження й аналіз мовних явищ тощо.

10. Методи контролю

Усне опитування, письмове тестування, написання есе, виконання письмових завдань, перевірка виконання самостійної роботи, критична оцінка опрацьованої літератури, підготовка повідомлення/виступу, написання статті, письмове міркування, захист ІНДЗ, екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» оцінюються за кредитно-модульною системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного і підсумкового контролю, виконання самостійної та індивідуальної роботи, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

При оцінюванні навчальної роботи студента за основу необхідно брати повноту виконання завдання і керуватися такими критеріями: правильність, ступінь і міра усвідомленості, розуміння вивченого. Крім цього, необхідно враховувати здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання, застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях.

Оцінка «відмінно» – ставиться, якщо студент ґрунтовно, повно та послідовно розкриває питання, що містять матеріал навчальної програми, виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами, застосовує теоретичні знання.

Оцінка «добре» – ставиться, якщо відповідь студента задовольняє ті ж вимоги, що і при оцінці «відмінно», але студент допускає деякі помилки.

Оцінка «задовільно» – ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає помилки при відповіді, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять.

Оцінка «незадовільно» – ставиться, якщо студент виявляє поверхові знання більшої частини навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і неправильно відповідає на запитання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						10	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11-13	T14			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74		
60–68	задовільно	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчальний посібник «Українська мова за професійним спрямування».
2. Навчальний посібник «Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум».
3. Опорні конспекти лекцій, методичні рекомендації, ілюстративно-текстовий матеріал, навчальні посібники, довідкова література, дидактичний матеріал.

14. Рекомендована література

Основна

1. Українська мова за професійним спрямування: навчальний посібник / І. А. Кучеренко – Умань, 2016. – 250 с.
2. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум: навчальний посібник / І.А. Кучеренко. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 177 с.
3. Кучеренко І.А. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник для студ. вузів IV рівня акредитації [Електронний ресурс]. – Умань, 2018. – 1 електрон. опт. диск. (CD-R). – Системні вимоги: Pentium-486 або вище; Windows XP, Vista, Windows 7; 256 ОЗУ; 4x CD-ROM дисковод. - Назва з контейнера.
4. Антонюк Т.М. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. / Т.М. Антонюк, Л.М. Борис та ін. – К. : А.С.К., 2015. – 400 с.

5. Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням: теорія і практика : навч. посібн. / Л.П. Литвин, Г. В. Семеренко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2015. — 424 с.

Допоміжна

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. — Львів: Світ, 2003. — 434с.

2. Глушик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. — К.: Арій, 2009.

3. Гринчишин Д. та ін. Словник-довідник з культури української мови. — Львів, 1996.

4. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: навчальний посібник. — Вінниця: Нова книга, 2003.

5. Культура української мови: Довідник ./За ред. В.М. Русанівського — К.: Либідь, 1990. — 394 с.

6. Культура фахового мовлення: навч. пос. для студ. ВНЗ / Н.Д.Бабич, К.Ф.Герман та ін. — Чернівці: Кн.–ХХІ, 2006. — 572с.

7. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: навчальний посібник. — К.: Каравела, 2008.

8. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови: навч. посібник. — К., 2007. — 360 с.

9. Українська мова за професійним спрямування: навч. пос. / З.О.Сергійчук, М.М.Цілина. Відкритий міжнар. ун-т розв. людини «Україна». — К., 2006. — 206с.

10. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум: навч. посібник / За ред. Т.В.Симоненко. — К.: «Академія», 2009. — 270с.

11. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. для студ. ВНЗ / С.І.Дорошенко, А.С.Захарчук та ін. — Суми: Довкілля, 2007. — 281с.

12. Українська мова: шляхи розвитку професійної комунікативної компетентності / І.А.Кучеренко, Л.І.Мамчур. — Умань, 2012. — 170с.

15. Інформаційні ресурси

www.litopys.org.ua

www.mova.info

www.pereklad.kiev.ua

www.novamova.com.ua